

Protokoll

Tillväxtberedningen

Tid och plats

4 oktober, kl. 10-15.30 2019 konferensvåningen, Hotell Clarion, Luleå

Närvarande

Helena Stenberg (s) Norrb. K.	Nils-Olov Lindfors(c) Region Norrb
Tomas Mörtberg (c) Norrb. K.	Kenneth Backgård (sjvp) RegionNorrb
Britta Flinkfeldt (s) A-kommuner	Anders Josefsson (m) Region Norrb.
Tommy Nilsson (s) Östra Norrb.	Anders Öberg (s) Region Norrb.
Claes Nordmark (s) Norrb.K	Lennart Thörnlund (s) Region Norrb.
	Linda Frohm (m) Region Norrb
	Johannes Sundelin (s) Region Norrb
	Daniel Persson (s) Region Norrb

För kännedom

Jeanette Wäppling (v) LKF	Helena Öhlund (s) Region Norrb
Niklas Nordström (s) Norrb. K	Anders Sundström (sjvp) Region Norrb.
Sven Tornberg (c) Norrb. K	Marin Åström (sjvp) Region Norrb.
Tomas Egmark (s) Norrb. K	Tomas Vedestig (sjvp) Region Norrb.
Sara Lundberg (s) A-kommuner	Bente Moen Åkerholm (s) Region Norrb
Ulrica Hammarström (s) Östra Norrb.	Anders Rönnqvist (sjvp) Region Norrb
Robert Bernhardsson (s) LKF	

Dagordning

1. Mötesordförande Helena Stenberg hälsar samtliga välkomna.
2. Till justerare väljs Nils-Olov Lindfors.
3. Dagordningen godkänns.
4. Föregående protokoll godkänns och läggs till handlingarna.

5. Infrastruktur

a. Information - Norrtåg AB Olle Tiderman, Maria Högländer

Olle Tiderman informerar om att Norrtåg trafikerar 150 mil järnväg med 7 linjer. Tågutvecklingen går framåt, positiv resandeutveckling Umeå-Luleå och där återinförs tre dubbelturer. Pendeln Umeå-Vännäs går bra och Luleå-Boden är igång. Luleå-Kiruna behöver förbättringar. Planeras för tågstart Luleå-Haparanda april 2021. Utvecklingspotential finns även till Uleåborg. Boden planeras bli en nod för att fyra linjer kommer in och avgår samtidigt. Utmaningar för förbättrad tillgänglighet är att synkronisera tåg (Sj, Norrtåg) samt även i samarbetet med RKM, kollektivtrafikmyndigheten synkronisera tåg och buss. Den största utmaningen för att få fler att nyttja kollektivtrafiken handlar om ändrat beteende hos oss människor. Diskussion om den tragiska olyckan utanför Boden och de obehagade järnvägsövergångarna som finns även i centrala Boden. Säkerheten måste

gå först! Gällande kollektivtrafiken är det viktigt att för framtiden skapa förutsättningar för stabil ekonomi och att det fungerar organisatorisk. Exempelvis satsningar på pendeltåg måste innebära minskad busstrafik på dessa linjer.

b. Information - Bottniska korridoren Joakim Berg, Elvy Söderström
Joakim Berg informerar om samarbetet för att Bottniska korridoren (BK) ska bli verklighet, 6 regioner tillsammans är 71% av Sveriges yta vilket utgör en ryggrad för svensk exportindustri. Ett bra samarbete även på politiskt nivå är viktigt säger ordförande Elvy Söderström. Ett uppnått resultat är att BK kom med i den nationella transportplanen. Finland och Sverige har gjort en gemensam avsiktsförklaring om betydelsen av BK som en del i en förlängning av Scand Med korridoren. Korridoren börjar i Valetta och går via Palermo upp till Nordiska Triangeln (huvudstäder i No, Fi och Sv) och förlängningen blir upp till Haparanda med koppling till malmbanan upp till Narvik. BK knyts samman på finsk sida med förlängning av North Sea Baltic korridoren. Det är viktigt att strategiska investeringar som Norrbottniabanan och nya ostkustbanan genomförs. Bottniska korridoren kommer att bidra till att uppnå klimat- och miljömålen.

Informationen läggs till handlingarna.

c. Trafikverket Nord – aktuella strategiska och vardagsnära trafikfrågor
Helena Eriksson, VD + 2 medarbetare deltar efter lunch. Trafikverkets (TRV) uppdrag är att erbjuda ett miljömässigt och hållbart transportsystem vilket ska bidra till omställning till ett av världens första fossilfria välfärdsland. Vidare ska transportsystemet förbättra förutsättningarna för näringslivet, för ett ökat bostadsbyggande, för sysselsättningen i hela landet, nyttja digitaliseringens effekter och möjligheter samt bidra till ett inkluderande samhälle. De stora utmaningarna i länet är långa avstånd med stort behov av investeringar i vägnätet. Stora investeringar i regionen ger höga konsultkostnader. Mindre medel till lågtrafikerade vägnätet samtidigt som turismen ökar. TRV ska främja näringslivet med tungt gods på järnväg och även på väg. Därför arbetar TRV tillsammans med skogsnäringen för att öppna upp BK4 vägnätet i en större geografi och åtgärder planeras för att uppgradera bärigheten på broar som idag är flaskhalsar. BK4 vägnätet inkluderar även kommunala vägar. Signalsystemet ERTMS införs på järnvägssträckan Luleå – Riksgränsen 2021-2023. Högt prioriterade åtgärder är mitträcken E4, E10, bärighetsökning till 32,5 ton och förlängning bangårdar Malmbanan, Malmporten/Luleå hamn samt Norrbottniabanan.

Urban Eriksson berättar om nuläget gällande Norrbottniabanan, en 27 mil lång kustjärnväg där järnvägsutredningar är klara och Trafikverket arbetar med att ta fram järnvägsplaner för sträckan Umeå-Skellefteå. I dagsläget finns inget klart från regeringen om Skellefteå-Luleå. Järnvägssystemet i norra Sverige klarar ej normal last pga. backar och kurvor, är enkelspår med låg kapacitet, är sårbart, att det är långa omvägar samt inte lämpligt för persontrafik. Argument för Norrbottniabanan är minskade godstransportkostnader, ca 30 procent, halverade restider och minskade CO₂-utsläpp. I Piteå är korridor dragningen klar och i Luleå har olika alternativ utreds. TRV:s beslut innebär att i första hand det västliga alter-

nativet ska ligga till grund för den fortsatta planeringen. Det östliga alternativet kan aktualiseras om förutsättningarna för sjöfarten förändras.

Staffan Öqvist informerar att underhåll sker utifrån vägklassning beroende på trafikmängden. Trafikverket har när det gäller plogning inte förändrat kravbilden men däremot avseende uppföljning och vad de får. Det har medfört att entreprenörerna inte utför plogning samtidigt på enskilda vägar vilket innebär ökade kostnader för exempelvis vägsamfälligheter och andra väghållare. TRV är endast väghållare för statliga allmänna vägnätet. Möten har bland annat skett med LRF, Riksförbundet Enskilda vägar och entreprenörsbolag för att diskutera vad som kan göras för att underlätta vintervägunderhållet i norra Sverige. TRV kan ge bättre information och framförhållning vid upphandling. Förbättra förutsättningarna så när entreprenörerna lämnar anbud för Trafikverkets vägar ska de få kännedom om de enskilda väghållarna inom ett geografiskt område. TRV ska förbättra dialogen med väghållarna för enskilda vägarna och Riksförbundet för Enskilda vägar.

Diskuterades angelägna frågor från politiken vilka betonar betydelsen att TRV samarbetar med ansvariga för enskilda vägar för att finna lösningar eftersom det är avgörande för tillgängligheten på landsbygden. Fler kommuner och regionen prioriterar den östliga dragningen av Norrbottniabanan och menar det är inte endast ett Luleå perspektiv. Betydelsen att i den pågående utredning som TRV gör om inlandsbanans funktionalitet se banans möjligheter både ur omlidningsmöjligheter samt ut miljöförbättrings synpunkt genom att lyfta gods från gummihjul. Angående säkerheten vid obebakade järnvägsövergångar behöver även politiker trycka på i frågan. Projektet flygbilen upphörde 1 oktober och har varit väl motiverat och TRV hoppas att de får möjlighet att förnya avtalen. Allt beror på sent budgetbesked från regeringen ända sedan januariöverenskommelsen. TRV undersöker vad höstbudgeten innebär för möjligheter att upphandla trafik gällande flygbilen.

Informationen läggs till handlingarna.

d. Bussgods utifrån en Regional utvecklingsroll

Anna Lindberg redogör att Länstrafikens styrelse har tidigare i år beslutat att lägga ner Bussgods. Det har skapat oro hos företagare och medborgare att andra transportbolag inte kommer kunna ge samma service som Bussgods speciellt på landsbygden. Därtill finns olika transportbehov hos Regionen och kommuner. Projekt Nationell ombudsplattform driver förstudieprojektet med Pajala, Arjeplog och Region Norrbotten för att med aktörs- och datasamverkan förbättra tillgängligheten till pakettjänster, sänka transportkostnader, skapa nya leveransalternativ och ett mottagaranpassat ombudsnät utanför större tätorter. En del kommuner ser att det finns möjliga lösningar medan andra kommuner utifrån exempelvis långa avstånd ser förödande konsekvenser om det inte finns tillgängliga transporter ut till olika orter i kommunen.

Tillväxtberedningen diskuterar problemet vad kommuner och regionen kan göra där alternativa transportlösningar saknas utifrån ett lokalt och regionalt utvecklingsperspektiv. Inom RKM har vd:ar i BD och AC fått i

uppdrag att titta på lösningar för att skicka mer gods med bussar och vad det får för konsekvenser exempelvis på tidtabeller. Det ska avrapporteras på RKM 18/10. RKM/länstrafiken har inget ansvar att frakta gods. Det kan finnas potential i allt detta som kan ge länstrafiken en ny affärsmöjlighet. Efter diskussion konstateras förutom det uppdrag som RKM/länstrafiken har fått av politiken att det finns även ett behov av bättre samordning och att olika transportörer vidtalas. Det är bättre att arbeta förebyggande så att inte kostnader hamnar på kommunerna. Frågan är också vad PTS har för ansvar utifrån sitt uppdrag.

Tillväxtberedningen beslutar att följa frågan via RKM/Länstrafiken om utökade möjligheter att skicka mer gods med buss. Samtidigt skickas frågan till regionen att tjänstepersoner bör ges i uppdrag utifrån det regionala utvecklingsansvaret att kartlägga och följa hur frågan kan hanteras. Norrbottens Kommuner är även villig att delta i arbetet.

e. Övriga aktuella frågor

Anita Lindfors sammanfattar de frågor som politiken lyft under våren för att diskutera med Trafikverket Nord, Helena Eriksson, regional direktör. Det handlar om Norrbottniabanan, underhåll, snöröjning/vägnätet – det lågprioriterade, enskilda vägar, BK4, hastighetssänkningar och Tjernfjellstunneln-riksväg 95. Avtal gällande flygbilen (Jokkmokk, Älvsbyn, Övertorneå, Haparanda) har upphört 30 september.

Informationen läggs till handlingarna.

6. Uppföljning – satsning exportcentra, verksamt.se – en dörr in

David Sundström informerar att diskussioner har förts i näringslivschefgruppen om att transparensen i projekt och insatser riktade till näringslivet i Norrbotten behöver utvecklas. Det handlar om att skapa bättre stödjande system och ökad professionalitet. Verksamt.se/norbotten är utarbetad för att vara svaret på det behov som uttrycks från företagare. Samtidigt kräver en fortsatt utveckling av verksamt.se/norbotten ett aktivt nyttjande och ansvarstagande från regionen, kommuner och andra främjandeaktörer.

Tillväxtberedning beslutar att det är viktigt med en gemensam plattform som verksamt.se/norbotten där både lokala och regionala olika stödinsatser och aktörer för näringslivsutveckling finns samlade.

7. Jämställdhet - regionala jämställdhetsdagen

Helena Stenberg rapporterar från den årliga regionala jämställdhetsdagen där kvinnor är överrepresenterade. Glädjande är att representanter och nomineringar till jämställdhetspriset kommer från offentliga, företag och organisationer. Årets Jämställdhetspris på 100,0 kr tilldelades företaget PodComp AB, Öjebyn som på ett systematiskt sätt banat väg för en jämställd och inkluderande arbetsmiljö.

Informationen läggs till handlingarna.

8. Det regionala tillväxtarbetet

a. Påverkansarbete – hur kan regionens aktörer hitta gemensamma frågor att påverka?

Anna Lindberg informerar att vid Regionalt forum den 29 augusti kom frågan upp om att identifiera ett fåtal påverkansfrågor som är viktiga för Norrbottens utveckling. Region Norrbotten har beslutat om en påverkansagenda. Luleå tekniska universitet har i sitt visionsarbete sagt att de ska förstärka sitt påverkansarbete. Den regionala utvecklingsstrategin (RUS) pekar också ut flera frågor som är viktiga för länets utveckling. Om fler aktörer arbetar med samma påverkansfrågor utifrån sina respektive roller och uppdrag kan vi få bättre genomslag samt att det finns reella möjligheter att påverka aktuella beslutsprocesser.

Tillväxtberedningen beslutar att uppdra till ansvariga tjänstepersoner att återkomma med förslag på viktiga påverkansfrågor just nu till nästa möte.

b. Utvärdering - Almedalen 2019

Åsa Snällfot berättar att Region Norrbotten har under två år arrangerat Norrbotten i Almedalen. Målet är att få genomslag för påverkansarbetet i nationella beslutsprocesser som är avförande för länets utveckling. Målgruppen är nationella beslutsfattare och politiker, tjänstepersoner vid departement, representanter för näringsliv och universitet samt övriga regioner i Sverige. De handlar om tredagars närvaro måndag till onsdag då de flesta är där. Nu satsar Region Norrbotten på Almedalen ytterligare tre säsonger 2020-2022. Sammanfattning från den gjorda utvärderingen är; viktigt med rätt personer i publiken, att inte släppa seminarieplatser i programmet innan regionen bestämt viktiga påverkansseminarier, nyttja tiden till andra inplanerade möten, vara tydlig i budskapet och driva ett fåtal stora påverkansfrågor. Förbättringsmöjligheter är att nå ut bättre till intressanta personer att påverka, fler aktörer som enas om några påverkansfrågor som man driver tillsammans. Ett fåtal kommuner deltar och frågan är hur fler kan dra nytta av Norrbottensarenan i Almedalen. Det finns olika åsikter om nyttan kontra kostnaden men just nu är det en av de bättre påverkansarenorna där olika beslutsfattare samlas samt myndigheter och organisationer.

Informationen läggs till handlingarna.

c. Rapport - Behov av investeringskapital

David Sundström redogör att under våren 2019 har en utredning genomförts av Oxfords Research för att utreda hur tillgången till kapital är i Norrbotten. Syftet är att skapa ett bra beslutsunderlag för fortsatt utveckling av kapitalförsörjningen i länet. Följande slutsatser redovisas att det finns ett gott samspel mellan banker, ALMI Nord och Norrlandsfonden. Sammanfattningsvis har Norrbotten liknande bild som de tre nordliga länen med behov av kapital och utskiljer sig även inte markant mot riket. En möjlig förklaring är att det offentliga kapitalförsörjningssystemet kompenserar för avstånd och avsaknad av privata förmedlare av lån/krediter och ägarkapital. Det är dock stor skillnad av belåningsmöjligheter på fastigheter i inlandet. En annan viktig sak är nedmontering av bankkontor och lokala företagsrådgivare eftersom ingen lokal kännedom finns om kunden/företaget vilket klart försvårar lånemöjligheterna, kan hindra tillväxt eller fördyrar oftast investeringen, om den blir av.

Region Norrbotten har fått ett erbjudande om att vara en del av EIF

Europeiska Investeringsfonden och via Europeiska Investeringsbankens lånegarantier för norra Sverige och därmed vara ett garantiinstrument till banker för små och medelstora företag och deras investeringar. Utlåningserbjudandet kräver att regionerna i norra Sverige i sin tur ställer upp som garantier och för över pengar till EIB i Luxemburg. Att deponera pengar i Luxemburg för att täcka eventuella förluster sänker bankernas risk men det känns som att regioner betalar en hög kostnad, drygt 120 miljoner. Det är osäkert om man får tillbaka medlen även om EIB inte behöver betala ut några förlustgarantier. David ställer sig frågan om det finns reellt behov av kapitalförsörjning och om detta är den bästa lösningen med EIB.

Tillväxtberedningen beslutar stödja förslaget att inte gå med i denna garantilösning i samverkan med Europeiska investeringsfonden. Samt att rekommendera regionala utvecklingsnämnden att besluta avstå.

d. Nationell Forum – rapport och inspel

Anna Lindberg går igenom dagordningen för nationellt forum. Det handlar bl.a. om digitaliseringens möjligheter, stor del om sammanhållningspolitiken, hur många EU-program som ska finnas och tematiska områden. Förra perioden kunde norra Sverige använda den extra gleshetsallokeringen friare att välja tematiskt.

Tillväxtberedningen beslutar att rekommendera regionen att bevaka det regionala inflytandet, att ERUF förblir ett regionalt program samt att gleshetsallokeringen både inom regional fonden och socialfonden är utöver övrig tilldelning av EU medel.

e. Nationellt uppdrag som regionen kommer att få

Anna Lindberg informerar att regeringen har gett uppdrag till Tillväxtverket (TVV) att arbetet med hållbar utveckling ska stärkas i genomförandet av det regionala tillväxtarbetet och sammanhållningspolitiken. Regionen ska göra en regional behovsinventering, utforma åtgärder och hur samverkan med olika aktörer ska ske. Regionen ska beskriva en förändringslogik, hur arbetet ska hanteras – i en handlingsplan. Ansökan sker till Tillväxtverket om medel.

Informationen läggs till handlingarna.

f. Ökad kapacitet inför kommande Strukturfonderna 2021-2027

Anna Lindberg redogör att Norrbotten behöver funderas på hur ökad kapacitet skapas inför kommande strukturfondsperiod 2021-2027. EU:s strukturfonder är viktiga för Norrbottens utveckling. Den senaste OECD-studien visade att satsningar bidragit till strukturomvandling. Ett aktivt påverkansarbete har drivits för att säkerställa gleshetsbonusen för norra Sverige. Nu pågår ett aktivt förberedelsearbete. Det handlar dels om att lära från tidigare period, säkerställa programskrivningar som möjliggör satsningar som svarar mot länets utmaningar samt smart specialisering. Det handlar även om att förbereda och rusta kommande projektägare (kommuner, näringslivets aktörer, universitetet med flera) på hemmaplan för ett bra genomförande av programmen. Hur ser beredskapen ut hos kommuner, näringsliv och region? Finns det behov av utbildning gällande projektledning och administration? Ska Norrbotten

driva mer egna/interna projekt som det görs i Västerbotten?

Tillväxtberedningen beslutar att frågan tas upp för djupare diskussioner under våren.

9. Valideringscentrum steg 2

Eva Jonsson informerar om uppdraget regionen har att bidra till en effektiv struktur för validering. Ett projektet, Valideringscentrum Norr har bedrivits med Bodens kommun som pilot. Nu pågår steg 2 där regionen tar ett steg närmare en implementering av en regional valideringsfunktion. Frågan är förankrad hos de kommunala vuxenutbildningarna som har behov av sådan funktion och ställer sig positiva till detta. Via LTU har projektet tagit fram en tänkbar finansieringsmodell där kommunerna och regionen gemensamt finansierar ett regionalt valideringscentrum. Förslaget är en modell där 70% utgör en fast del utifrån invånarantal och 30% är en rörlig del/person som ska valideras. Nu behövs förankring på politisk ledningsnivå i respektive kommun. Regionen kommer att besöka samtliga kommuner för dialog.

Tillväxtberedningen beslutar att ställa sig positiv till förslaget om ett valideringscentrum och uppmanar ansvariga tjänstepersoner att kontakta ledningen i samtliga kommuner för fortsatta diskussioner.

10. Europiskt påverkansarbete – lägesrapport

Anita Lindfors informerar om utformningen av den framtida sammanhållningspolitiken diskuteras för fullt på EU-nivå, på nationell och regional nivå. Arbete och dialoger inför kommande programperiod för EU har initierats men Europaforum (EFNS) upplever att mötena på nationell nivå är mer information utan reell inkludering och dialog. Europaforum har därför tagit fram en position angående behov av en sammanhållen programprocess. EFNS ställer sig bakom EU-kommissionens ambitioner om flernivåstyrelse i programtagning och genomförande. Gällande behov av en bättre fondsamordning pågår redan skrivandet inom ESF+ socialfonden men där regionerna inte fått frågan ännu om skrivandet av de regionala strukturfondsprogrammen som en del i det regionala utvecklingsansvaret. Just nu sker den politiska förankringen endast via Nationellt Forum.

Informationen läggs till handlingarna.

11. Mötesplan 2020

Tillväxtberedningen beslutar godkänna mötesplan 2020.

12. Övriga frågor

Det finns inga övriga frågor.

13. Nästa möte.

6 december kl. 10:00-16:00 på Norrbottens Kommuner

14. Avslutning

Ordförande tackar för bra diskussioner och avslutar mötet.

2019-10-11

Helena Stenberg
Ordförande

Nils-Olov Lindfors
Justerare

Anita Lindfors
Sekreterare